

แบบฟอร์มมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	ชื่อตัวชี้วัด : 3.19 ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนการดำเนินงานลดใช้อะมัลกัมทางทันตกรรมภายใต้อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

- 1.1 เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท และผลกระทบของสารปรอทที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
- 1.2 เพื่อส่งเสริมการใช้วัสดุทางเลือกทดแทนการใช้อะมัลกัมในการบูรณะฟันและดำเนินงานทันตสาธารณสุข
- 1.3 เพื่อขับเคลื่อนแนวทางการจัดการขยะอะมัลกัมในคลินิกทันตกรรมสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2. ขอบเขต (Scope)

คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัดฉบับนี้ ครอบคลุมเนื้อหากระบวนการดำเนินงานงานลดการใช้อะมัลกัมและการจัดการขยะอะมัลกัม ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรมอนามัย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยกระทรวงพาณิชย์ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บุคลากรสาธารณสุขในศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และบริษัทผู้ผลิตและนำเข้าผลิตภัณฑ์ทางทันตกรรม

3. คำจำกัดความ (Definition)

- 3.1 อะมัลกัม หมายถึง วัสดุอุดฟันประเภทโลหะสีเงิน ซึ่งมีส่วนผสมของเงิน ทองแดง ดีบุกและสังกะสีในโลหะปรอท
- 3.2 อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท หมายถึง อนุสัญญาระหว่างประเทศที่มุ่งเน้นการควบคุม ลด และเลิกการใช้ และการปลดปล่อยปรอทจากแหล่งกำเนิดที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญระดับโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จากการปลดปล่อยปรอท หรือสารประกอบปรอทจากกิจกรรมของมนุษย์สู่อากาศ แหล่งน้ำ และดิน
- 3.3 การลดการใช้อะมัลกัม (amalgam phasedown) หมายถึง การลดการใช้วัสดุอะมัลกัมในคลินิกทันตกรรม และส่งเสริมให้มีการใช้วัสดุทดแทนที่ปราศจากปรอทในสถานพยาบาล
- 3.4 การจัดการขยะอะมัลกัม (amalgam waste management) หมายถึง การจัดการของเสียอะมัลกัมในคลินิกทันตกรรมได้แก่ เปลือกอะมัลกัมที่ใช้งานแล้ว (disposable amalgam capsule) อะมัลกัมที่สัมผัสผู้ป่วย (contact amalgam) อะมัลกัมที่ไม่สัมผัสผู้ป่วย (non-contact amalgam) โดยการจัดการ

ขณะอะมัลกัม รวมไปถึง การแยกทิ้ง เก็บรวบรวม และเคลื่อนย้าย จากนั้นส่งไปกำจัดตามกฎหมายกระทรวง
การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. 2563

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

4.1 ผู้รับผิดชอบโดยตรง มีหน้าที่กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ได้แก่

นางสาวนันท์มนัส	แยมบุตร	สำนักทันตสาธารณสุข
นางสาวปวิญญา	มานุจ่า	สำนักทันตสาธารณสุข
นายภูวิศ	ลุษะพันธ์ุ	สำนักทันตสาธารณสุข
นางสาวสุชาดา	สุราเลิศ	สำนักทันตสาธารณสุข
นางสาวอริศรา	พัตตาสิงห์	สำนักทันตสาธารณสุข
นางสาวเบญญาภา	รูปุดชา	สำนักทันตสาธารณสุข

4.2 ผู้ร่วมดำเนินการ ประกอบด้วย กรมอนามัย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมการแพทย์
สำนักงานปลัดกระทรวงฯ กระทรวงสาธารณสุข ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ กรม
ควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บุคลากรสาธารณสุขในศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบล บริษัทผู้ผลิตและนำเข้าผลิตภัณฑ์ทางทันตกรรม บริษัทกำจัดขยะติดเชื้อและขยะอันตราย

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1		<ul style="list-style-type: none"> ทบทวนสถานการณ์ตาม ตัวชี้วัด และกำหนดค่า เป้าหมายตัวชี้วัด วิเคราะห์ gap การดำเนินงาน 	ภายในเดือน มกราคม	นางสาวปวิญญา	ข้อมูลจากระบบ HDC
2		<ul style="list-style-type: none"> ตั้งค่าเป้าหมายในการ ดำเนินงาน กำหนดมาตรการเพื่อ ขับเคลื่อนการดำเนินงาน จัดทำแผนการดำเนินงาน 	ภายในเดือน มกราคม	นางสาวปวิญญา นางสาวนันท์มนัส นางสาวสุชาดา	
3		<ul style="list-style-type: none"> ชี้แจงแผนการดำเนินงาน ค่าเป้าหมายตัวชี้วัด และ ระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการ ดำเนินงานแก่ภาคี เครือข่าย 	ภายในเดือน กุมภาพันธ์	นางสาวปวิญญา นางสาวนันท์มนัส นางสาวสุชาดา	

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
5	<p>ขับเคลื่อนการดำเนินงานลดการใช้และจัดการของเสียอะมัลกัม</p> <p>กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อนการดำเนินงานลดการใช้วัสดุอุดฟันอะมัลกัมในสถานพยาบาลนำร่อง ขับเคลื่อนแนวทางการจัดการขยะอะมัลกัมในคลินิกทันตกรรมในสถานพยาบาลนำร่อง 	ตลอดปีงบประมาณ	นางสาวปวิญญา นางสาวนันทิมนัส นายภูวิศ นางสาวอริศรา นางสาวเบญญาภา	
6	<p>กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด 	มิถุนายน - กรกฎาคม	นางสาวนันทิมนัส นางสาวปวิญญา นางสาวสุชาดา	ข้อมูลจากระบบ HDC